
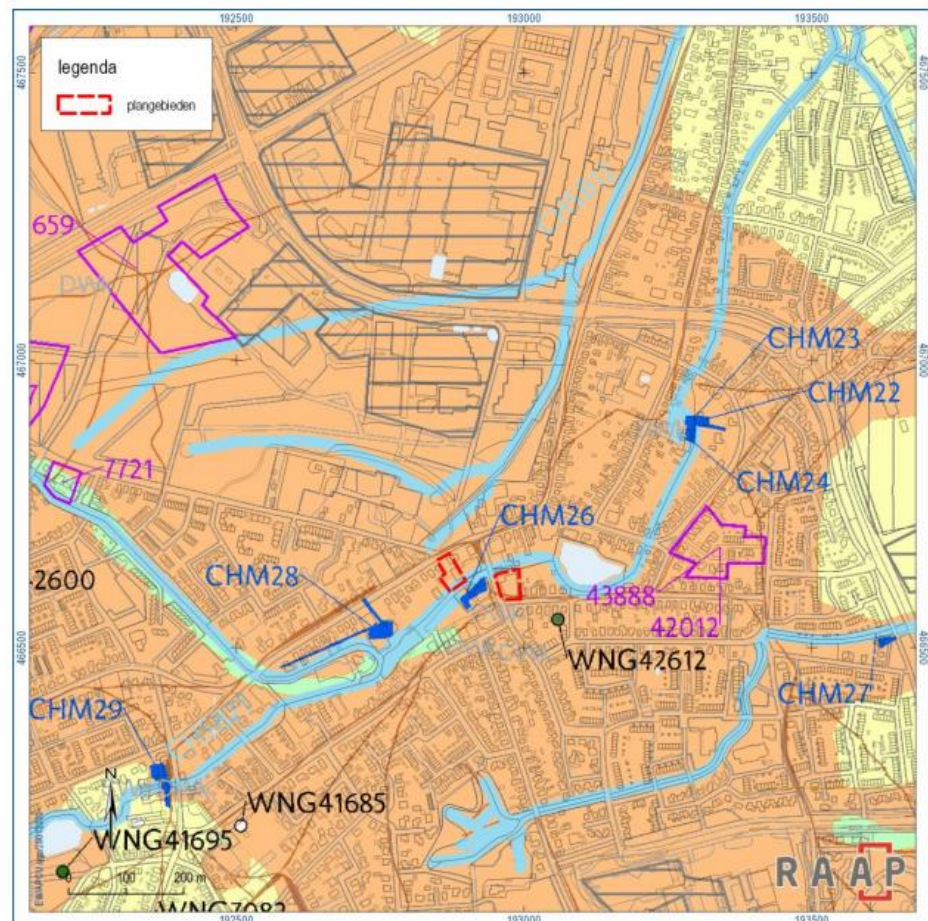

selectiebesluit		Plangebied	Ugchelseweg 201 en Molecatenlaan 15	
		Plaats	Ugchelen	
APD	ZW	Type onderzoek	Verkennd booronderzoek	
		Uitvoerder	RAAP	

Rapport	E.M. Witmer en G. Zielman, 2020: Plangebieden Ugchelseweg 201 en Molecatenlaan 15 te Ugchelen, gemeente Apeldoorn; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek). RAAP-rapport 4332.	
	OM 4826518100	Versie: 04-06-2020

Archeologische verwachting

Het onderzoek is uitgevoerd voor twee plangebieden; Ugchelseweg 201 (locatie De Witte; betreft het westelijk gelegen plangebied in afbeelding 1) en Molecatenlaan 15 (locatie CODA; betreft het oostelijk gelegen plangebied in afbeelding 1). Op beide locaties kunnen (op basis van het eerder uitgevoerde bureauonderzoek (Witmer en Boshoven, 2020)) archeologische resten worden verwacht uit de periode Laat-Paleolithicum – Nieuwe tijd. Aandachtspunten daarbij zijn de ligging aan de beek, de waarneming van een grafheuvel nabij de Molecatenlaan 15, de markergrenzen die beide plangebieden doorsnijden en de aanwezigheid van de Bazemolen vrijwel aangrenzend aan de beide locaties. De te verwachten resten bestaan uit jachtkampementen uit de periode Laat-Paleolithicum – Neolithicum, huisplaatsen uit de periode Neolithicum – Middeleeuwen, vondstspredingen uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd en water-gerelateerde resten uit de periode Steentijd – Middeleeuwen. Verder worden in het zuidelijke deel van locatie De Witte en in het westelijke deel van locatie CODA in het bijzonder resten verwacht die te relateren zijn aan de Bazemolen.

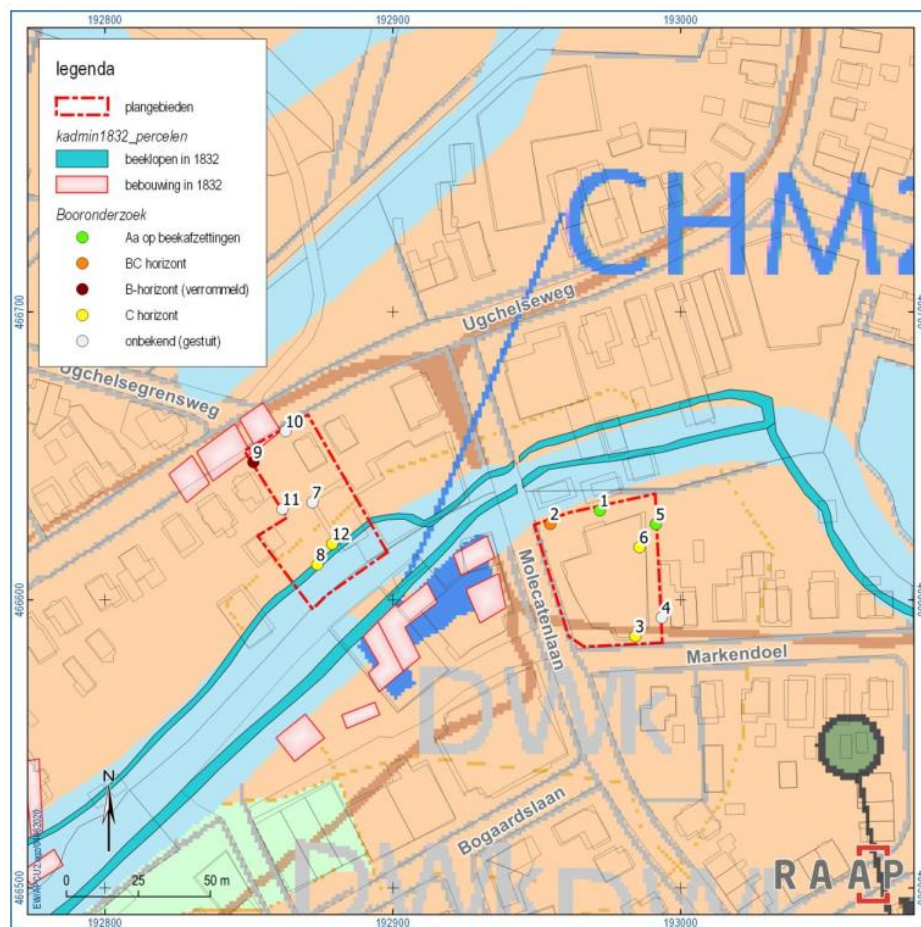

Afbeelding 1: situering van beide plangebieden op de archeologische kenniskaart van de gemeente Apeldoorn (bron: Witmer & Boshoven, 2020).

selectiebesluit		Plangebied	Ugchelseweg 201 en Molecatenlaan 15	
		Plaats	Ugchelen	
APD	ZW	Type onderzoek	Verkennend booronderzoek	
		Uitvoerder	RAAP	

Resultaten en advies
Molecatenlaan
15

De top van het bodemprofiel bestaat uit een opgebracht/verstoord pakket, met een dikte variërend van 55 tot 100 cm. Hieronder zijn in de boringen 1 en 5 beekafzettingen aangetroffen (zie afbeelding 2) en in de overige boringen verspoeld materiaal van de stuwwal. In één boring is in de top van het verspoelde stuwwalmateriaal een restant van een podzolprofiel aangetroffen (BC-horizont). In de overige boringen ligt de verstoorde bovengrond direct op de C-horizont. Ter plaatse van de boringen 1 en 5 is vermoedelijk sprake van ophoging; hier is op dieptes van 55 (boring 5) en 75 cm (boring 1) vermoedelijk de voormalige bouwvoor aangetroffen. Vanaf een diepte van 85 cm –mv zijn in deze laag in boring 1 gebleekte zandkorrels waargenomen, op basis waarvan deze laag als plaggendek is geïnterpreteerd.

Afbeelding 2: resultaten van het booronderzoek, weergegeven ten opzichten van de archeologische kenniskaart van de gemeente Apeldoorn (bron: Witmer & Zielman, 2020).

Tijdens het bureauonderzoek kon de mate van bodemverstoring onder het bestaande gebouw niet vastgesteld worden (omdat niet alle bouwtekeningen beschikbaar waren). Tijdens het veldonderzoek is de kruipruimte bekeken, waaruit bleek dat de bodem onder het gebouw tot minimaal 105 cm onder maaiveld verstoord is.

Vanwege de aanwezigheid van een bouwvoor en plaggendek op de beekafzettingen in het noordelijke deel van het plangebied, wordt geconcludeerd dat hier sprake is van oude beekafzettingen daterend van voor de Late Middeleeuwen. Derhalve worden aan deze beekloop geen resten verwacht die te relateren zijn aan de Bazemolen. Wel kunnen oudere watergerelateerde resten worden verwacht, maar de kans daarop wordt klein geacht.

In de overige delen van het plangebied bleek het bodemprofiel dermate diep verstoord te zijn, dan hier geen intacte vindplaatsen meer worden verwacht.

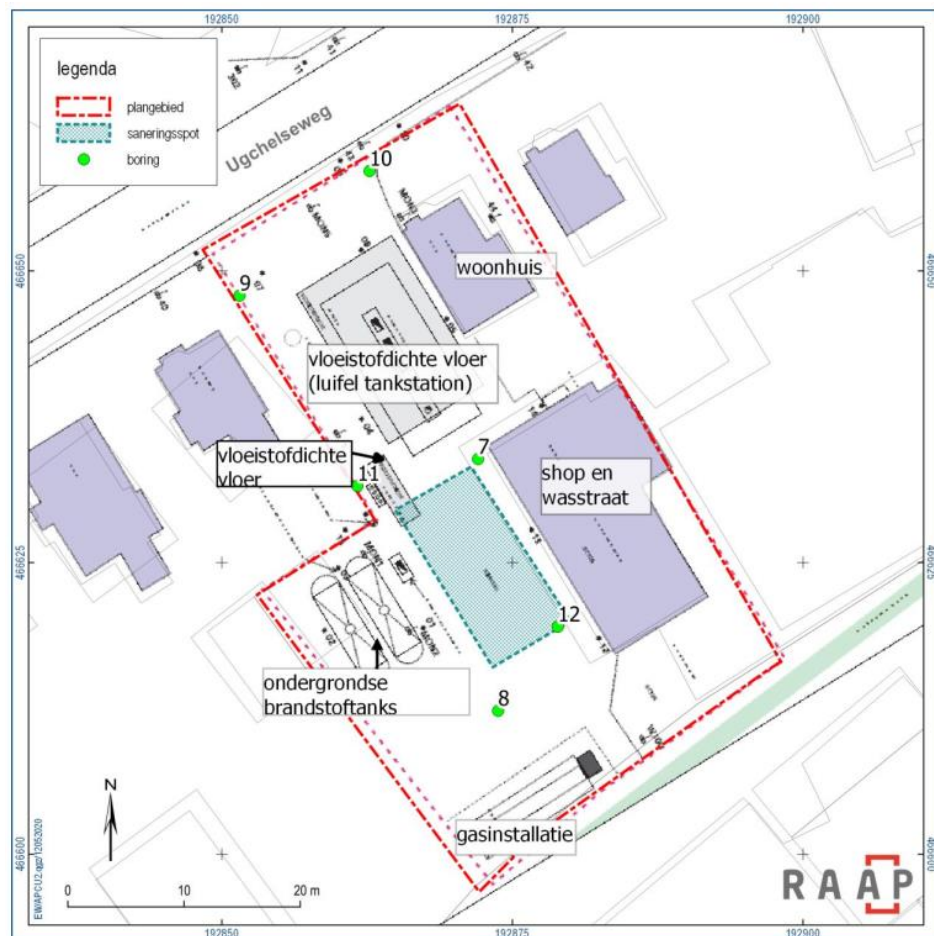
selectiebesluit		Plangebied	Ugchelseweg 201 en Molecatenlaan 15	
		Plaats	Ugchelen	
APD	ZW	Type onderzoek	Verkennd booronderzoek	
		Uitvoerder	RAAP	

Selectiebesluit
Molecatenlaan
15

In het noordelijke deel van het plangebied zijn beekafzettingen aangetroffen, die op basis van bovenliggende antropogene pakket ouder dan de Late Middeleeuwen worden gedateerd. Op basis daarvan, en omdat de beekloop op de kadastrale minuut uit 1832 ten noorden van het plangebied lag, wordt geconcludeerd dat in/langs de aangetroffen beekafzettingen geen sporen van de Bazemolen worden verwacht. Hier wordt niet mee ingestemd. Het aantreffen van gebleekte zandkorrels onderin de bouwvoor in boring 1 duidt niet per definitie op een genese als plaggendek en bovendien zijn niet alle plaggendekken al vanaf de Late Middeleeuwen ontstaan. Het aantreffen van het fragment industrieel wit aardewerk in de beekafzettingen in boring 5 lijkt bovendien in strijd te zijn met deze conclusie. Vooralnog dient in het noordelijke deel van het plangebied derhalve nog altijd rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van resten die verband houden met de molenbiotoop van de Basemolen. De zone met intacte (beek)afzettingen betreft echter slechts een smalle strook van circa 5 m breed langs de rand van het perceel. De kans dat bij de geplande ontwikkelingen intacte archeologische vindplaatsen verloren gaan wordt derhalve klein geacht. Vervolgonderzoek is voor dit plangebied dan ook niet noodzakelijk.

Resultaten en
advies
Ugchelseweg
201

Tijdens het booronderzoek zijn zes boringen gezet, waarvan er drie op beperkte diepte zijn gestuit (boring 7 op 45 cm –mv, boring 10 op 55 cm –mv en boring 11 op 25 cm –mv). Deze boringen reikten niet dieper dan de recent verstoorde bovengrond. Boring 12 is gezet aan de rand van een saneringsspot (zie afbeelding 3); het bodemprofiel bleek hier verstoord te zijn tot 215 cm –mv. In boring 8 zijn, onder een circa 70 cm dikke laag ophogingszand, verstoorde beekafzettingen aangetroffen tot 1,5 m –mv, met daaronder de C-horizont. In boring 9 werd een 40 cm dikke verstoorde bovenlaag aangetroffen, met daaronder een verrommelde B-horizont. Vanaf 55 tot 70 cm –mv is een gebioturbeerde Cg-horizont aangetroffen, met daaronder de C-horizont.

Afbeelding 3: situering van de boorpunten ten opzichte van de bekende constructies en bodemverstoringen (bron: Witmer & Zielman, 2020).

selectiebesluit		Plangebied	Ugchelseweg 201 en Molecatenlaan 15	
		Plaats	Ugchelen	
APD	ZW	Type onderzoek	Verkendend booronderzoek	
		Uitvoerder	RAAP	

	<p>Op basis van het aantreffen van de verrommelde B-horizont in boring 9, wordt het archeologisch niveau in het plangebied op 40 cm –mv verwacht. Verder wordt op basis van de resultaten van de boringen 8 en 9, in combinatie met de gegevens uit bovenstaande afbeelding 3, geconcludeerd dat het bodemprofiel in het plangebied grotendeels diep verstoord is. Verder wordt geconcludeerd dat de resten van de watermolen aan de ten zuiden van het plangebied gelegen historische beekloop worden verwacht. Geadviseerd wordt daarom om geen vervolgonderzoek uit te voeren.</p>
Selectiebesluit Ugchelseweg 201	<p>Hoewel de kans inderdaad bestaat dat het archeologisch niveau in het plangebied grotendeels verstoord is, heeft het verkendend booronderzoek onvoldoende informatie opgeleverd om dit aan te kunnen tonen. Zowel de hoogteligging van het archeologisch vondst- en spoorniveau, als de verstoringsdiepte van de in afbeelding 3 weergegeven constructies zijn grotendeels onbekend. Op basis van het aantreffen van een verrommelde B-horizont in boring 9 kan niet gesteld worden dat het archeologisch vlakniveau in het gehele plangebied op 40 cm –mv wordt verwacht. Enerzijds omdat de hoogteligging van het maaiveld binnen het plangebied met circa 0,5 m varieert, waarbij het maaiveld in de noordwestelijke hoek van het plangebied (ter plaatse van boring 9) relatief laag ligt. Gezien de geomorfologische situering en het historisch gebruik is het niet ondenkbaar dan in de hoger gelegen overige delen van het plangebied sprake is van ophoging. Anderzijds is het plangebied gelegen in een gradiëntsituatie, op de overgang naar het ten zuiden gelegen beekdal. Hierdoor dient rekening gehouden te worden met enige mate van reliëf in de top van de natuurlijke afzettingen. Een potentieel vlakniveau op 40 cm –mv in boring 9 betekent dan ook geenszins dat het vlakniveau in het gehele plangebied op 40 cm –mv verwacht kan worden.</p> <p>Verder is relatief weinig informatie bekend over de omvang van de bodemverstoringen als gevolg van de verschillende ingrepen/structuren in het plangebied. Ter plaatse van het gesaneerde terreindeel en ter plaatse van de huidige locatie van de brandstoftanks wordt aannemelijk geacht dat het bodemprofiel tot diep onder het archeologisch vlakniveau verstoord zal zijn, zeker ook in combinatie met de resultaten van boring 12 (bodemprofiel verstoord tot 215 cm –mv). Over de dikte van de vloestofdichte vloeren en onderliggende fundatie worden geen gegevens vermeld. Ook over de aard en omvang van de bodemverstoringen die plaats hebben gevonden ter plaatse van de gasinstallatie worden geen uitspraken gedaan. De mate waarin hier intacte bodemprofielen te verwachten zijn, valt op basis van het huidige rapport dan ook niet in te schatten. Ter plaatse van de shop en wasstraat wordt verwacht dat het bodemprofiel ter plaatse van de huidige en voormalige buitenmuren tot 75-90 cm –mv verstoord zal zijn, maar dat daarbinnen slechts de bouwvoor ontgraven is tot maximaal 28 cm –mv. Op basis van deze gegevens valt hier nog een grotendeels intact archeologisch vlakniveau te verwachten.</p> <p>Vooralsnog heeft het onderzoek dan ook onvoldoende inzicht in de bodemopbouw opgeleverd om te kunnen stellen dat het bodemprofiel grotendeels tot onder het archeologisch vlakniveau verstoord is. Verder wordt in het rapport aangegeven dat geen resten van de watermolen meer worden verwacht, omdat die aan een meer zuidelijk gelegen beekloop heeft gestaan. Deze informatie was reeds bekend tijdens het bureauonderzoek. De resten van de watermolengebouwen worden inderdaad zuidelijker verwacht. Maar de molenbiotoop beslaat meer dan alleen de gebouwen van de watermolen. Het booronderzoek heeft (voor zover duidelijk wordt uit de rapportage) geen nieuwe gegevens opgeleverd op basis waarvan de verwachting voor watermolengerelateerde resten, zoals die uit het bureauonderzoek naar voren is gekomen, naar beneden bijgesteld zou kunnen worden. Deze verwachting blijft voor het zuidelijke deel van plangebied dan ook behouden.</p> <p>Met het opgestelde advies, dat vrijgave van het plangebied betreft, wordt dan ook niet ingestemd. Meer inzicht in de bodemopbouw, de diepte-/hoogteligging van het archeologisch niveau en de mate van intactheid van het bodemprofiel is noodzakelijk om plangebied op basis van de mate van bodemverstoring vrij te kunnen geven. Hiertoe dienen aanvullende boringen gezet te worden, waarbij de handmatig ondoordringbare recente toplaag machinaal wordt doorboord. Als alternatief kan ervoor gekozen worden om als vervolgstap direct een proefsleuvenonderzoek met doorstart</p>

selectiebesluit		Plangebied	Ugchelseweg 201 en Molecatenlaan 15	
		Plaats	Ugchelen	
APD	ZW	Type onderzoek	Verkennd booronderzoek	
		Uitvoerder	RAAP	

	naar een opgraving uit te voeren.
Consequenties voor het RO-proces	<p><i>Plangebied Molecatenlaan 15</i></p> <p>De kans dat bij de geplande ontwikkeling aan de Molecatenlaan 15 archeologische waarden verloren gaan, wordt klein geacht. Bij wijziging van het bestemmingsplan dient derhalve de gebiedsaanduiding ‘overige zone – lage archeologische verwachtingswaarde’ opgenomen te worden. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor de geplande (bouw)werkzaamheden hoeven geen voorschriften ten aanzien van de omgang met archeologie opgenomen te worden. Aanvullend archeologisch onderzoek wordt voor dit plangebied niet noodzakelijk geacht. Wel dient de aanvrager van de vergunning op de hoogte gesteld te worden van de wettelijke meldingsplicht bij het aantreffen van archeologische waarden:</p> <p style="text-align: center;"><i>Mochten tijdens de geplande werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen, geldt conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet een meldingsplicht. Deze melding kan worden gedaan bij de Sectie Archeologie van de gemeente Apeldoorn: archeologie@apeldoorn.nl of via 055-5801734.</i></p> <p><i>Plangebied Ugchelseweg 201</i></p> <p>De archeologische waarde van dit terrein is vooralsnog onvoldoende vastgesteld. Bij wijziging van het bestemmingsplan dient derhalve vooralsnog de gebiedsaanduiding ‘overige zone – hoge archeologische verwachtingswaarde’ opgenomen te worden. Een omgevingsvergunning kan pas verleend worden nadat het aanvullende booronderzoek uitgevoerd is. Indien er voor gekozen wordt direct het proefsleuvenonderzoek uit te voeren, kan eventueel een vergunning verleend worden onder voorschrift dat het benodigd archeologische onderzoek, inclusief een eventueel benodigde opgraving, volledig wordt uitgevoerd. Hiertoe dient een door het bevoegd gezag goed te keuren Programma van Eisen voor het proefsleuvenonderzoek, met eventuele doorstart naar een opgraving, ingediend te worden bij de vergunningsaanvraag.</p>
Behandeld door	G.W.J. Spanjaard
Datum	15-06-2020
Autorisatie	M. Parlevliet
Datum	15-06-2020
Paraaf	